

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

190. An quando quis confitetur comisisse erga Deum blasphemias,
addendo paulo plus minusve, si recordetur se aliis quatuor vicibus
blasphemasse, teneatur has quatuor vices denuo confiteri? Et hæc ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

de patet, ut diximus, esse prorsus refellendam opinionem quam ex Vivaldo adducit Verticelli, nemo enim ex Doctoribus ausus est ad illum numerum pertingere; Hinc rectè novissimè noster Pasqualigus in *sua Theologia tom. 2. disp. 73. sect. 2. num. 17.* sic ait; Quares ad quantum se extendat particula plus, aut minus? Respondetur, Extendi tantum ad id, quod non est excessus notabilis supra numerum explicatum arbitrio prudentis viri juxta qualitatem, & naturam subjectæ materiæ, ut desumitur ex *l. Hac adjectio ff. de verb. signific. & notar Glossa ibidem unde aliquando importat aliquid magnum respectivè, licet in se non sit aliquid magnum, ut duo respectu sex. Aliquando importat aliquid magnum in se, quia est aliquid parum respectivè, ut quinquaginta respectu mille. Ita ille.*

5. Et idè immeritò hic numerus extenderetur ad centum, ut ponitur in exemplo adducto à Verticelli.

6. Et tandem non deferam hic apponere verba Martini de San Joseph in *non. Confessor. tom. 1. lib. 1. rr. 8. de penit. n. 5.* ubi sic ait: El que no puede ajustar el numero de los pecados, podrá añadir la particula poco mas, ó menos, v.g. confesò uno diez pecados mortales, pocas mas, ó menos; despues se à cordò que eran doze, no esta obligado à confessar los dos olivados, porque entraron en la particula poco mas, ó menos. Però si despues hallasse quatro ò cinco pecados mas, tendria obligacion de confessar el exceso, porque no se entendio de baxo de la dicha particula, sic Authores citati, de los pecados que se confessa, sera mayor el numero de los que se pueden incluir en la particula, mas, ó menos.

RESOL. CLXXXIX.

Quomodo intelligenda sunt illa verba plus minusve, quando penitens se accusat de numero peccatorum? Ex part. 3. tract. 4. Resol. 93. aliàs 94.

Sup. hoc in
Ref. præter-
ita, & in
Ref. seq.

§. 1. Quando non potest explicari certus numerus peccatorum, solent penitentes se accusare hoc modo, v.g. fornicatus sum vigesies, plus, vel minus; quaeritur dicta verba ad quem numerum peccatorum extendantur; ita ut postea non teneantur illa confiteri, si commissorum amplius aliquot vicibus recordentur? Ioannes Sancius in *select. disp. 2. numer. 13.* videtur docere ista verba plus, vel minus, usque ad duo, vel tria extendi. Et ideo ait Filliucius *tom. 1. rr. 7. c. 4. num. 82.* si non constat certus numerus peccatorum, dicatur probabilis, dicendo, v.g. decies peccavi plus, vel minus, quod si postea advertat fuisse 12. non est necesse illa duo amplius confiteri, secus si recordetur fuisse 15. vel 20. nam tunc teneatur confiteri illum excessum. Ita etiam docent Reginaldus *tom. 1. lib. 6. cap. 3. numero 206.* Vega in *summa, tom. 1. cap. 63. ca. 22.* Ledesma in *summa, tom. 1. c. 17. conclus. 7.* Sotus in *4. dist. 18. q. 2. art. 4.* Sylvest. *ver. Confess. 1. n. 12.* Sá *ver. Confessus, num. 32.* Toletus *lib. 3. c. 7. n. 2.* Villalobos in *summa, tom. 1. tract. 9. dub. 35. num. 5.* Sylvius in *3. addit. ad 3. part. q. 9. art. 2. quaeritur 1. & alij.*

2. Sed supradicta opinio esset nimis rigida, & scrupulosa, & ideo non admittenda. Unde mihi placet opinio Fagundez *præc. lib. 3. c. 5. num. 9.* ubi docet, quòd major, vel minor excessus illorum verborum, plus, minusve, sumendus sit per ordinem ad majorem, vel minorem numerum peccatorum, & ideo quando hujusmodi excessus, vel defectus sit nimis magnus, arbitrio prudentis committitur. Quòd ultimum etiam docuerat ante Vasquez in 3.

part. tom. 4. quest. 91. arr. 1. dub. 2. num. 2. Dicendum est igitur, illa verba plus minusve, esse extendenda ultra binarium, vel ternarium, secundum majorem, vel minorem numerum peccatorum, de quibus penitens se accusavit. Et ideo Navarrus in *cap. consideret, de penit. disp. 5. num. 42.* sic asserit. Non oportet confitentem nimium esse obnoxium in exactè confitendo numero, sed sufficit bona fide exprimere certum, puta centum plus minus decem. Ita ille. Neque Doctores supra citati faciunt contra me. Nam loquuntur communiter, quando penitens se accusat decies plus, minusve peccasse. Nam concedimus posito dicto numero, illa verba non esse extendenda nisi ad duo, vel tria peccata, non autem si penitens se accusaret, v.g. centies plus minusve peccasse, quod est valde notandum à Confessariis, & penitentibus scrupulosis.

3. Non gravabor tamen hic apponere singularem opinionem Martini Vivaldi in *Candelabro aureo de confess. tit. 7. §. sed dixi, num. 3. fol. mihi 100.* ubi sic ait. Si aliquis recordaretur multorum peccatorum, ut si confessus fuit peccasse decies, & postea recordatur peccasse vigesies, quia error magnus fuit in primo numero, teneatur illa peccata secundum communem confiteri; sed verè, salva pace, mihi videtur, quòd si quis dixit, Peccavi decies in hoc peccato, & de omnibus aliis, quæ Deus scit me commississe; in hoc casu, quorum non recordor, dico meam culpam, non teneri amplius confiteri, si postea aliqua venerint in memoriam; dummodo sufficiens examen, ac debitum prius fuerit. Ita Vivaldus. Sed an hæc opinio sit probabilis, judicent alij; mihi enim non placet.

RESOL. CXC.

An quando quis confitetur commississe erga Deum blasphemias, addendo paulo plus, minusve, si recordatur se aliis quatuor vicibus blasphemasse, teneatur has quatuor vices denovo confiteri?

Et hæc Resolutio est generalis in aliis peccatis? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 104.

§. 1. Communiter Doctores: quos vidi, asserunt, illa verba, plus, vel minus, extendi tantum ad duo; sed extendi etiam ad quatuor, docet novissimè Gaspar Hurtado de *Sacram. disp. 9. de penit. diff. 5.* ubi sic ait: Confitetur se fornicatum fuisse decem vicibus paulo plus, minusve, & postea recordatur se aliis tribus, vel quatuor vicibus fornicatum fuisse, non teneatur illas tres, vel quatuor vices de novo confiteri. Ita ille, cum quo videtur consentire Filliucius à me citatus in 3. *part. rr. 4. resol. 94.* quam vide.

2. Non desinam tamen hic adnotare, Hurtado suam sententiam veram existimare, quando etiam postquam talis recordatus est se illis tribus, vel quatuor vicibus amplius fornicatum fuisse, possit rectè ea verè indicare se decem vicibus fornicatum fuisse paulo plus, minusve, non verò quando id non potest sic judicare, & dicere, non quia post confessionem penitenti constante certo, aut determinato numero, nempe se duodecim vicibus determinatè fornicatum fuisse, vel quia post dictam recordationem non possit verè, & rectè judicare, & dicere se fornicatum fuisse decem vicibus paulo plus, minusve, sed duodecim paulo plus, minusve, quia sicut in principio penitenti certò constaret se duodecim vicibus determinatè fornicatum fuisse, aut judicaret, se duodecim paulo plus minusve fornicatum fuisse, teneatur sic confiteri,

teri, sic etiam tenetur post confessionem factam. Ita Hurtado.

RESOL. CXCI.

An qui dixit Confessario se apud eum confessionem generalem facere velle, teneatur postea ei aperire omnia peccata mortalia? Ex part. 3, tr. 4. Ref. 85, aliis 86.

§. 1. Affirmativè respondent Victoria in Summa Sacram. 253. Ledesma in 2. p. 4. q. 8. art. 2. dub. 15. Ratio est, quia aliter faciendo, decipit Confessarium, qui Christi vicem gerit in re gravi. 2. Sed quia hic casus solet frequenter accidere, ideo negativam sententiam teneo cum Henriquez lib. 2. c. 12. n. 2. in glossa littera D. & aliis communiter, quia quamvis ita dicendo mentiatur, id parum refert quoad hanc obligationem. Absolutè enim non tenetur in ea confessione omnia dicere, nec dari præceptum potest etiam Papale, justè obligans in hoc casu ad omnia dicenda, nec fallit in re, quæ per se pertinet ad forum hujus judicis, ac prout fallum est, dicere illum fallere Confessarium in re gravi, pertinente ad suum judicem. Si verò cum id Confessario dixit, habebat revera intentionem confitendi omnia peccata: hoc non obstante non tenetur omnia dicere, quia potest postea mutare voluntatem suam, unde non sunt audiendi Victoria, & Ledesma ubi supra.

RESOL. CXCII.

Si quis incidit in peccatum, & non vult Confessario manifestare, tunc illud commississe, sed cum illo fecit confessionem generalem, & inter alia peccata prius confessâ confitetur etiam illud ultimum peccatum post ultimam confessionem perpetratum; quaeritur, an hoc facere possit?

Ex quo deducitur, quod penitens non tenetur in confessione dicere se tale peccatum commississe post ultimam confessionem, nisi ob aliquam circumstantiam mutentem speciem necesse sit hoc explicare. Ex p. 3. tract. 4. Ref. 62.

§. 1. De hoc casu olim interrogatus fui, & magna dissentio inter multos extitit, & negativè respondendum videtur, quia in tali casu notabiliter variatur judicium Confessarij, nam putat illud peccatum jam fuisse olim clavibus subiectum, & absolutum.

2. Sed affirmativa sententia videtur tenenda ex casu simili, quem docet Bonacina de Sacram. disp. 5. q. 5, sect. 2. punct. 2. §. 3. diff. 4. n. 5. ubi ex Sanchez, & Coninch probat penitentem in confessione non teneri dicere se tale peccatum commississe post ultimam confessionem, nisi ob aliquam peculiarem circumstantiam mutantem speciem, necesse sit hoc exprimere. Sicut enim sciens, vel dubitans se tale peccatum confessum fuisse, non tenetur sub mortali dicere se aliàs confessum fuisse, vel dubitare an tale peccatum confessus sit. Ita qui commisit aliquod peccatum, non tenetur dicere, se tale peccatum post ultimam confessionem commississe, nisi adsit aliqua peculiaris circumstantia. Ita Bonacina, & ex quibus affirmativè resolvitur casus propositus. Ad argumentum contrarium respondetur, in tali casu non variari notabiliter, sed parum judicium Confessarij, & penitens faciet majorem penitentiam, quam Confessarius imposuit.

Tom I.

RESOL. CXCIII.

An in confessione generali quis debeat explicare, quod peccata commissâ post ultimam confessionem non sunt amplius confessâ?

Et obiter notatur ad hoc ut jejunium naturale frangatur in ordine ad sumptionem Eucharistia requiratur nutritivum esse id, quod editur. Ex p. 11. tract. 6. ex Misc. 6. Ref. 22.

§. 1. Affirmativa sententia deducitur ex his, quæ docet novissimè nominatim contra me Thomas Hurtadus Var. tom. 2. tr. 7. c. 5. ref. 9. n. 99. ubi sic asserit: Infertur quartò; Penitentem non posse in Sacramento Penitentia: uti æquivocatione, amphibologia, aut vocum restrictione mentali, occultatione ve veritatis, est indubiatum apud omnes, cum enim Tribunal illud purè spirituale & veridicum sit, nihil debet esse in ore quod non sit in corde, aut in corde quod non sit in ore. Hoc enim est quod desiderabat Regius Propheta in Psalm. 50. Penitentiali, dum exposcebat à Domino dicens: Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innova in visceribus meis. Qua autem ratione esse potest mundum cor, & spiritus rectus, dum adest displicitas cordis, & veritatis occultatio, aut vocum mentalis restrictio? Unde omnino falso dixit Diana p. 3. tr. 4. de Sacram. ref. 62. asserens quod si quis incidit in peccatum, & non vult Confessario manifestare tunc illud commississe, si faciat cum illo confessionem generalem, poterit inter alia peccata prius confessâ, etiam illud ultimum peccatum non confessum confiteri, sine eo quod dicat non confessum fuisse. Hoc inquam, ex se patet quam falsum sit, quia confessio Sacramentalis, ut est de fide, fit per modum judicij, in quo Confessor ut Judex sententiam fert contra penitentem, secundum ea quæ ipse de seipso, seipsum accusando dicit; atqui adversa omninò est sententia de delicto quod remissum est, & pro illo reus manet obligatus ad pœnam duntaxat temporalem, & pecuniariam, ac est illa quæ fertur de delicto, quod meretur pœnam æternam, & capitalem, quale est peccatum mortale non confessum, & nunquam subiectum clavibus: ergo istud non confessum inter alia confessâ tite confiteri nequit, nisi dicat non esse confessum. Hucusque Hurtadus.

2. Sed licet hic Auctor, sit vir quidem doctissimus, & cui multum debent Professores Theologiæ moralis, tamen aliquando poterat magis modeste se habere in censurandis, & refellendis aliorum Doctorum opinionibus; ut patet legentibus ejus opera; ideo non obstantibus ea, quæ superius ipse dicit, non recedo ab opinione, quam probabiliter docui, & quam me citato docet, & multis argumentis tuetur Eminentissimus Cardinalis Lugo de Sacram. Pœnit. disp. 16. sect. 2. §. 1. à n. 46. usque ad n. 56 & me citato Hermannus Busembaum in Medulla Theol. mor. lib. 6. tr. 4. c. 1. dub. 1. n. 1. & me citato Leander de Sacram. tom. 2. tract. 5. disp. 5. q. 23. & me citato Longhus in tabulis Sacramentorum, tab. 2. cap. 12. n. 45. quibus etiam adde novissimè Pasqualigum in Theol. Sacram. tom. 2. disp. 83, sect. 6. num. 40. & me citato Martinum de San Joseph in mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tr. 8. de Pœnit. num. 13. ubi sic ait: Uno cometoio un pecado grave, para ocultar al Confessor, que era de la confession pre-sente, confesso se genetalmente, y entra los pecados de la vida passada, confesso el ultimo: es muy probable, que pudo hazerlo assi, porque na die esta obligado à dezir, que los pecados que confessa, son cometidos

Quæ hæc est Ref. anrecedens à principio.

Sup. hoc in Resol. not. præterita. §. 2. à lin. 4. & in aliis ejus annot.

T metidos